

МИКОЛА ОВODOV – МІСЬКИЙ ГОЛОВА ВІННИЦІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розкрито особливості діяльності М. Оводова на посаді міського голови Вінниці.

Ключові слова: Микола Оводов, Вінниця, міський голова, Г. Артинов, муніципальні проекти.

Abstract

The article reveals the features of M. Ovodov's activity as mayor of Vinnytsia.

Keywords: Mykola Ovodov, Vinnytsia, Mayor, Grigory Artinov, municipal projects.

Вступ

Серед видатних постатей Вінниці привертає увагу особистість визначного муніципального діяча, міського голови Вінниці - Миколи Оводова. У період його головування (1899-1917) відбулися значний економічний розвиток міста та розбудова соціально-культурної сфери. З огляду на визначні досягнення М. Оводова звернення до постаті видатного муніципального діяча залишається актуальним і в наш час.

Мета статті - розкрити особливості діяльності М. Оводова на посаді міського голови Вінниці.

Результати дослідження

Микола Оводов народився у Воронежській губернії у збіднілій дворянській сім'ї 17 листопада 1864 р. Навчався в університеті Святого Володимира у Києві. Після здобуття освіти юнака відправили у Подільську губернію, де 1889 р. він став ямпільським городовим лікарем. Через рік М. Оводов був переведений на таку саму посаду до Вінниці. У 1890 р. він став лікарем місцевого реального училища, а в 1892 – консультантом по хірургічних хворобах при Вінницькій окружній психіатричній лікарні. За боротьбу з холерою, епідемії якої періодично спалахували в місті, М. Оводов був нагороджений орденами св. Анни III ступеня та II ступеня, св. Станіслава II ступеня.

Авторитет та повага серед городян допомогли М. Оводову стати міським головою Вінниці у 1899 р. На новій посаді М. Оводов за погодженням гласних обрав собі помічників В. Гаврилова, П. Гогленкова, О. Благовіщенського, з якими плідно працював тривалий час [3, с. 123]. М. Дахновський займався справами бідних. Єврейську громаду міста представляв власник міського банку Й. Бернштейн. Проблеми міста вирішувались з губернатором О. Ейлером. На посаду міського архітектора М. Оводов запросив службовця Головної казарменної комісії Генштабу Г. Артинова. Наступні 19 років Г. Артинов змінював обличчя головних вулиць міста – здійснював проектування муніципальних будівель, піклувався про розвиток водогону, каналізації, озеленення та благоустрій міста [4, с. 47].

Міська влада на чолі з М. Оводовим дбала про розвиток освіти і культури Вінниці. У 1900 р. почала працювати Міністерська жіноча гімназія, для якої спеціально було побудовано приміщення

за проектом Г. Артинова. Для проведення уроків музики і співів у навчальному закладі М. Оводов запросив композитора М. Леонтовича. У 1907 р. у місті було відкрито чоловічу гімназію – це був один із найбільших навчальних закладів Вінниці. Гімназія розмістилася в одному з корпусів комплексу «Мури». У 1912 р. там само було відкрито другу жіночу гімназію.

Місцева влада турбувалася і про розвиток спеціальної середньої освіти. У 1907 р. було відкрито Комерційне училище для дівчат і хлопців. Це був приватний навчальний заклад, де не діяли обмеження за національною ознакою. Тут давали загальну та спеціальну освіту, навчання тривало 7 і 8 років. Успішно функціонувало й Реальне училище, яке було переведено у 1889 р. з Могилева-Подільського до Вінниці. Навчальний заклад мав 7 класів і підготовче відділення. Реальне училище було розміщене в будинку, побудованому на кошти купця Ц. Л. Вайнштейна [4]. Загалом було відкрито 6 середніх навчальних закладів.

На посаді міського голови М. Оводов ініціював будівництво нової Міської думи. Споруда була побудована у 1911 р. за проектом Г. Артинова. На першому поверсі розміщувався міський банк, на другому – Міська управа, на третьому – Біла зала - приміщення для засідань міських гласних, що у вихідні та свята використовувалась для проведення різноманітних міських заходів і концертів.

Серед численних муніципальних проектів важливе місце займали електропостачання і громадський транспорт. У 1910 р. у Вінниці побудовано першу електростанцію за сприяння київського відділення німецького електротехнічного концерну «Allgemeine Elektricitäts-Gesellschaft». На станції було встановлено два локомотива потужністю по 80 кіловат кожний, що працювали за допомогою перових двигунів [2, с. 28]. 115 ліхтарів освітлювали вулиці міста, електроенергією також були забезпечені будівлі в центрі міста. 1912 р. Міська управа підписала документ, в якому йшлося про будівництво трамвайної колії. 28 жовтня 1913 р. було відкрито першу лінію трамвая сполученням «Жіноча гімназія – Залізничний вокзал». На колію вийшли 7 вагонів німецького виробництва «MAN». Друга лінія з'явилася у 1914 р. і пролягала від вулиці Олександрівської до казарм.

З огляду на те, що бюджет Вінниці чи не вперше використовувався для поліпшення міського господарства та розбудови соціально-культурної сфери, місто потребувало додаткових коштів на розвиток - кредитів. На 1909 р. Вінниця не входила до списку міст, яким можна було брати кредити під заставу міського майна, яке вже тоді оцінювалось у 3 млн. руб. Тоді ж міська управа отримала дозвіл на позику в 325 тис. руб. на покриття витрат по електроенергії, водогону, будівлі окружного суду [3, с. 124]. Після цього місто три роки шукало вигідного кредитора під заставу міської ріллі. Тим часом міські витрати зростали, тому Вінниця звернулася вже по 980-тисячну позику. У пошуках кредитів М. Оводов відмовлявся від 10-15% річних, та продовжував шукати. Вже у вересні 1913 р. був отриманий кредит на 40 років під 5% річних [3, с. 124].

Як лікар М. Оводов дбав про охорону здоров'я. З утворенням земств у 1904 р. всі міські лікарні передусім мали обслуговувати сільське населення. Однак міській владі вдалося домовитися із земською управою про виділення 20 ліжок для городян і забезпечило їхнє фінансування [3, с. 80]. У 1910 р. було прийнято рішення про будівництво нової повітової земської лікарні. Міська влада безкоштовно передала ділянку землі під неї, сподіваючись на подальше обслуговування міських жителів. За свідченнями дослідників, перед Першою світовою війною у Вінниці функціонували повітова, єврейська лікарні, два військових шпиталі, тюремний лазарет та приватні спеціалізовані клініки [3, с. 82].

Влада міста переймалася також питаннями проведення культурного дозвілля різних верств населення. У 1902 р. на розі Олександрівського проспекту та Замостянського шосе збудували Народний дім. Головною функцією цієї установи було створення умов для культурного дозвілля нижчих верств населення і таким чином відволікання його від пияцтва. У Народному домі відбувалися вистави місцевого аматорського театру, функціонували бібліотека, книжковий склад-магазин, чайна кімната [2, с. 24].

Окрасою міста став великий триярусний оперний театр, спроектований Г. Артиновим у 1909 р. Оскільки будівлі такого типу дозволялось будувати тільки в губернських містах, у постанові Міської управи зазначалося, що будується «новий будинок Вінницької міської управи із залом для глядачів та сценою». Театр мав глядацьку залу на 1000 місць, облаштовану сцену з трьома завісами, електричне обладнання та новаторські пристрої для світлових ілюмінацій, розкішні

декорації та реквізити. У 1910 р. у театрі відбулася перша вистава. Стационарна трупа з'явилася в театрі у 1920 р., її створив Г. Юра.

У березні 1917 р. М. Оводов був усунений від виконання обов'язків міського голови постановою виконавчого комітету ради Громадських організацій. Того ж року М. Оводов разом із родиною покидає Вінницю і переїздить до Одеси, де мешкав до 1941 р. Увесь цей час М. Оводов працював лікарем в одеському порту. У віці 77 років помер від бронхопневмонії. У 2018 р. в Одесі було знайдено місце поховання М. Оводова.

Того ж року на честь вшанування пам'яті визначного муніципального діяча знято документальний фільм «Видатні люди Вінниччини: Микола Оводов» (режисер Василь Медяний), де висвітлено життєвий шлях найвідомішого міського голови Вінниці. Одну з центральних вулиць міста перейменовано на честь М. Оводова.

Висновки

Отже, варто підкреслити важливе значення діяльності М. Оводова на посаді міського голови Вінниці. За тривалий період його керівництва відбувся потужний економічний розвиток міста, Вінниця набула позитивного іміджу. Місто отримало водогін, електропостачання, громадський транспорт, телефонізацію та інші блага цивілізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вінниця: історичний нарис / [гол. ред. А. М. Подолинний]. – Вінниця: Книга-Вега, 2007. – 304 с.
2. Вінниця. Історія нашого часу (історичний хроноскоп) / О. Федоришен. – К., 2015. – 112 с.
3. Каросва Т. «Історія має право сподіватися від міста Вінниці блискучого майбуття...»: монографія / Тетяна Каросва. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. – 204 с.
4. Пам'ятки історії та культури Вінницької області. Вінниця / ред. кол. тому Зводу пам'яток іст. та культ. України у Вінницькій обл.: Ю. А. Зінко (гол. ред.), С. М. Василюк (заст. гол. ред.), К. І. Висоцька та ін.; автор. колектив: А. В. Войнаровський, С. Д. Гальчак, С. О. Гусев [та ін.]; упоряд.: Ю. А. Зінко, А. М. Подолинний. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 224 с.

Старжинський Валерій Юрійович – студент групи ІАКІТ-176, факультет комп'ютерних систем та автоматизації, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: 3372292@gmail.com

Сідлецька Тетяна Іванівна - кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: sidletska79@gmail.com

Starzhinskii Valeriy Y. - student group ІАКІТ-17b, faculty of computer systems and automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: 3372292@gmail.com

Sidletska Tetyana I. - Ph.D. Artcriticism, assistant professor of philosophy and humanities sciences Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: sidletska79@gmail.com.